

วิเคราะห์และคาดการณ์สถานการณ์ไฟฟ้า ระหว่างปี 2545-2546

โดย นายศิริ อัคระอัคร

นักวิชาการป่าไม้ 8 ส่วนวิชาการด้านไฟฟ้า

สำนักป้องกันและควบคุมไฟฟ้า

สถานการณ์ เอล นินโญ่ ระหว่างปี 2545-2546

ในปัจจุบัน เอล นินโญ่ (El Nino, EN) หมายถึงปรากฏการณ์ที่ ลมสินค้าอ่อนกำลังลงโดยกินบริเวณกว้าง ประกอบกับการที่ผิวน้ำของมหาสมุทรแปซิฟิก ทางตะวันออกและตอนกลางของแนวเส้นศูนย์สูตร มีอุณหภูมิสูงขึ้น

เอล นินโญ่ เกิดขึ้นตามช่วงเวลาที่ไม่สม่ำเสมอ ระหว่าง 2-7 ปี/ครั้ง โดยมีค่าเฉลี่ยการเกิดทุกๆ 3-4 ปี โดยแต่ละครั้งจะกินเวลาประมาณ 12-18 เดือน

เอล นินโญ่ มักจะเกิดควบคู่ไปกับ **Southern Oscillation (SO)** ซึ่งหมายถึง การแกว่งตัวหรือการสลับของความกดอากาศที่ระดับผิวน้ำทะเลในแนวเส้นศูนย์สูตร ระหว่างซีกตะวันตกและซีกตะวันออกของมหาสมุทรแปซิฟิก โดยจะเกิดความกดอากาศสูงอย่างผิดปกติที่ระดับผิวน้ำทะเลในเขตตะวันตกของมหาสมุทรแปซิฟิก ในขณะที่เดียวกันจะเกิดความกดอากาศต่ำอย่างผิดปกติที่ระดับผิวน้ำทะเลในเขตตะวันออกเฉียงใต้ของมหาสมุทรแปซิฟิก

ดังนั้นจึงมักเรียกรวมปรากฏการณ์ทั้งสองนี้เข้าด้วยกันว่า **El Nino Southern Oscillation (ENSO)**

ENSO ที่เกิดขึ้นครั้งล่าสุดคือในระหว่างปี 2540-41 ซึ่งเป็น **ENSO** ที่มีความรุนแรงมากที่สุดในรอบ 40 ปี ซึ่งผลกระทบจาก **ENSO** ในครั้งนั้นได้สร้างความเสียหายอย่างกว้างขวาง โดยนำฝนจำนวนมากไปตกในประเทศเปรูและประเทศอื่นๆทางชายฝั่งทะเลด้านตะวันตกของทวีปอเมริกาใต้ ทำให้เกิดอุทกภัยอย่างรุนแรงและกว้างขวาง ในทางตรงข้ามได้นำความแห้งแล้งอันยาวนานมาสู่ฝั่งตะวันตกของมหาสมุทรแปซิฟิก ทำให้เกิดไฟฟ้าเผาผลาญพื้นที่ป่าไม้อย่างรุนแรงและกว้างขวางในประเทศออสเตรเลีย อินโดนีเซีย และประเทศไทย

ในปัจจุบันดัชนีที่ใช้ในการคาดการณ์การเกิด **ENSO** ที่ใช้กันอย่างกว้างขวางได้แก่การเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิของผิวน้ำทะเล (SST) ในมหาสมุทรแปซิฟิก ทางด้านตะวันออกและตอนกลางของแนวเส้นศูนย์สูตร โดยหาก SST ในบริเวณดังกล่าวสูงขึ้นกว่าปกติ ระหว่าง 1.5 – 3.5 องศาเซลเซียส ก็จะเป็นสัญญาณของการเกิด **ENSO** และหากบริเวณผิวน้ำที่มีอุณหภูมิสูงขึ้นกว่าปกตินั้นยิ่งกินบริเวณกว้างเท่าไร **ENSO** ก็จะมีมีความรุนแรงมากขึ้นเท่านั้น

1. การพยากรณ์ของ SCRIPPS. Univ. of California

ตารางที่ 1 การคาดการณ์ SST ล่าสุด แสดงไว้ในตาราง ดังนี้

ช่วงเวลาที่คาดการณ์	SST ที่คาดการณ์ (เซลเซียส)	หมายเหตุ
มีนาคม - พฤษภาคม 2545	0.5	
มิถุนายน - สิงหาคม 2545	0.5 - 1.0	
ธันวาคม 2545 – กุมภาพันธ์ 2546	0.5 - 1.0	ความผิดปกติเกินบริเวณกว้างมาก
มีนาคม – พฤษภาคม 2546	0.5	“

ข้อมูล: CRIPPS Institution of Oceanography และ Experimental Climate Prediction Center

จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่าได้เกิด **ENSO** อย่างอ่อนๆ มาตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2545 และยังมีผลต่อเนื่องมาถึงปัจจุบัน โดยทาง **CRIPPS** คาดว่าจะเกิด **ENSO** ที่มีความรุนแรงน้อยถึงปานกลาง ในช่วงปลายปี 2545 ต่อไปจนถึงต้นปี 2546

2. การพยากรณ์ของ Climate Prediction Centre. NOAA/National Weather Service USA.

จากทั้ง coupled model และ statistical model พยากรณ์ว่า สภาวะ **ENSO** จะยังคงต่อเนื่องไปจนถึงต้นปี 2546 โดยอุณหภูมิของน้ำที่สูงผิดปกติ จะเพิ่มขึ้นทางด้านตะวันออกของมหาสมุทรแปซิฟิกในแนวเส้นศูนย์สูตร ทำให้การพัฒนาตัวของ **ENSO** เป็นไปอย่างกว้างขวางและเต็มทีในช่วงเดือนธันวาคม 2545 ไปจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2546 อย่างไรก็ตาม **ENSO** ครั้งนี้ จะมีความรุนแรงน้อยกว่าคราวที่เกิดในปี 2540-2541 มาก ดังนั้นจึงอาจมีเพียงบางพื้นที่ที่จะได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง โดยคาดการณ์ว่า จะทำให้ในอินโดนีเซียและภาคตะวันออกของออสเตรเลีย ยังคงมีสภาวะความแห้งแล้งต่อเนื่องไปอีกหลายเดือน

3. การพยากรณ์ของ National Climate Centre ประเทศออสเตรเลีย

จากการพยากรณ์ของสถาบันต่างๆ โดยใช้ Model การพยากรณ์ที่แตกต่างกัน ปรากฏว่าหลาย Model ให้ผลการพยากรณ์ว่าจะเกิดสภาวะ Warm (อุณหภูมิของน้ำสูงกว่าปกติมากกว่า 0.8 องศาเซลเซียส) ในช่วง 5 เดือนนี้ คือตั้งแต่ พฤศจิกายน 2545 ถึง มีนาคม 2546 และมีแนวโน้มที่จะต่อเนื่องไปจนถึงเดือนมิถุนายน 2546

ตารางที่ 2 พยากรณ์การเกิด ENSO ของสถาบัน/ Model ต่างๆ

สถาบัน/Model	คาดการณ์ 5 เดือน (มีนาคม 2546)	คาดการณ์ 8 เดือน (มิถุนายน 2546)
Bureau of Met (BMRC)	Warm	Warm
CSIRO	Warm	Warm
CPC	Warm	Warm
LDEO (4)	Warm	Neutral
NCEP	Neutral	Warm
NSIPP/NASA	Neutral	Warm
JMA	Warm	Neutral

สถานการณ์ไฟฟ้าในประเทศไทยอินโดนีเซีย

ปกติฤดูไฟฟ้าในอินโดนีเซียจะเริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายนและไปสิ้นสุดในช่วงปลายเดือนสิงหาคมต่อกับต้นเดือนกันยายน แต่ในปีนี้อาจพบว่าฤดูไฟฟ้าได้ขยายยาวออกไปจนถึงเดือนตุลาคม อันเป็นการยืนยันการเกิด ENSO อย่างอ่อนๆ

ข้อมูลจากอินโดนีเซียรายงานว่า เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2545 ยังคงมีไฟไหม้ป่าพรุอย่างรุนแรงในจังหวัดกาลิมันตันกลาง และมีไฟไหม้ป่าพรุที่ไม่รุนแรงมากในจังหวัดกาลิมันตันตะวันออก จังหวัดกาลิมันตันตะวันตก จังหวัดสุมาตราใต้ และที่เมืองลัมปุงบนเกาะสุมาตรา ในขณะที่เดียวกันยังคงมีไฟไหม้ป่าดิบชื้นและป่าสนเขาในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ในเขตเมือง Kunningan และเมือง Purwokerto บนเกาะชวา

อนึ่ง จากประสบการณ์ของข้าพเจ้าในการตรวจติดตามสถานการณ์ไฟฟ้าอันเนื่องมาจากผลของ ENSO ในอินโดนีเซีย พอสรุปได้ว่า สามารถใช้สถานการณ์ไฟฟ้าของอินโดนีเซียเป็น Indicator คาดการณ์สถานการณ์ไฟฟ้าในประเทศไทยได้อย่างค่อนข้างแม่นยำ โดยหากปีใด (ช่วงเดือนตุลาคม) เกิดไฟป่ารุนแรงในอินโดนีเซีย ประเทศไทยก็จะได้รับผลกระทบตามมาในช่วงฤดูไฟป่าถัดมา (ช่วงเดือนธันวาคม-มีนาคม ปีถัดมา)

สถานการณ์ไฟฟ้าในประเทศไทย

ประเทศไทยได้รับผลกระทบจาก ENSO ครั้งสุดท้ายในปี 2541 ทำให้เกิดฤดูไฟป่าที่รุนแรงและยาวนาน สร้างความเสียหายต่อพื้นที่ป่าอย่างกว้างขวางทั้งในป่าบกและป่าพรุ ในช่วงปี

2542-2543 เกิดปรากฏการณ์ **ลา นินญา** ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่มีผลตรงกันข้ามกับ **เอล นินโญ** คือเกิดมีฝนชุกมากกว่าปกติ ทำให้ฤดูไฟป่าสั้นและไฟมีความรุนแรงน้อย ทั้งนี้ **ลา นินญา** อ่อนกำลังและสลายตัวลงในปี 2544 ต่อมา ปรากฏว่า **ENSO** รอบใหม่ได้เริ่มก่อตัวขึ้นตั้งแต่เดือนมีนาคม 2545 ทำให้ในฤดูไฟป่าปี 2545 ที่เพิ่งผ่านมากฤดูไฟป่ายาวนานขึ้นและไฟมีความรุนแรงมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับ 3 ปีหลังจากที่ผ่านมา (2542-2544) (ดูตารางที่ 3 ประกอบ)

ตารางที่ 3 สถิติไฟป่าของประเทศไทย ระหว่างปี 2541-2545

ปี	พื้นที่ไฟไหม้ป่า (ไร่)	หมายเหตุ
2541	323,940	เกิด ENSO
2542	182,055	เกิด ลา นินญา
2543	166,174	เกิด ลา นินญา
2544	167,631	ลา นินญา สลายตัวลง
2545	251,827	ENSO รอบใหม่เริ่มก่อตัว

วิเคราะห์และคาดการณ์สถานการณ์ไฟป่า ระหว่างปี 2545-2546

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพยากรณ์การเกิด **ENSO** ของสถาบันชั้นนำต่างๆ ของโลก ประกอบกับการวิเคราะห์และติดตามสถานการณ์ไฟป่าในประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งใช้เป็น Indicator ของประเทศไทย และการวิเคราะห์สถานการณ์และสถิติไฟป่าในประเทศไทย สามารถคาดการณ์ได้ว่า **ประเทศไทยจะได้รับผลกระทบจากการเกิด ENSO รอบใหม่ โดยจะมีผลทำให้ฤดูไฟป่าในปี 2546 ที่กำลังจะมาถึงนี้ยาวนานขึ้น โดยจะเริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคม 2545 และไปสิ้นสุดในช่วงกลางหรือปลายเดือนพฤษภาคม 2546 ทั้งนี้ไฟป่าจะมีความรุนแรงมากที่สุดในรอบ 4 ปี (2542-2545) อย่างไรก็ตามความรุนแรงของไฟและความแห้งแล้งจะน้อยกว่าในปี 2541**
